

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено
На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08 2019 р.)
Завідувач кафедри

Силабус з навчальної дисципліни «ОСОБИСТІТЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ»,
що викладається в межах ОПН третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для
здобувачів за спеціальністю 053 Психологія

Львів 2019 р.

Силабус курсу

ОСОБИСТІТЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

2019-2020 навчальний рік

Назва курсу	Особистість у сучасному світі
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Коперніка, 3, кафедра психології
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 «Соціальні та поведінкові науки»; 053 «Психологія»
Викладач (-і)	Сеник Оксана Мирославівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології філософського факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	oksana.senyk@lnu.edu.ua , senyk.ok@gmail.com +38(063)2425211
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці, 15.30-17.00 год. (кафедра психології, вул. Коперніка, 3)
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/postgraduates/postgraduates-psychology

Інформація про курс	<p>Курс «Особистість у сучасному світі» призначено для аспірантів другого року навчання денної та заочної форми навчання і спрямований на формування навичок глибокого аналізу та цілісного розуміння особистості у сучасному світі з позицій класичних та сучасних підходів до вивчення психології особистості. Навички методологічного аналізу різних теорій і підходів до вивчення особистості допоможуть аспірантам вибудувати методологію власного наукового дослідження, сформуванню цілісну картину емпіричних показників, з їх подальшим аналізом і відбором з метою точної реалізації мети власного наукового дослідження. Навички аналізу і розуміння цілісної картини особистості сприятимуть глибшому розумінню майбутніх спекурсів, які стосуються окремих аспектів особистості.</p>
Коротка анотація курсу	<p>Дисципліна «Особистість у сучасному світі» є вибірковою дисципліною з спеціальності 053 «Психологія» освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, яка викладається в 4-му семестрі в обсязі 6 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Курс спрямований на формування цілісного розуміння особистості у сучасному світі крізь призму біологічного, психоаналітичного і феноменологічного підходів, теорій рис особистості, соціальних і когнітивних процесів. Впродовж курсу розглядаються різні підходи до вивчення особистості, які розкривають психоаналітичні, гуманістичні, когнітивно-поведінкові, диспозиційні, біологічні і генетичні аспекти особистості. Здійснюється аналіз особистості у сучасному світі крізь призму її когнітивних та емоційних процесів у їх взаємозв'язку із ситуацією. Аналізуються критерії визначення ментального і фізичного здоров'я особистості у сучасному світі, роль ментального і фізичного здоров'я у формуванні особистісного нарративу і процесі самоздійснення особистості. Вивчаються психологічні підходи до вивчення психологічного благополуччя особистості, сучасні підходи до розуміння свідомості і її ролі у самовизначенні особистості.</p>
Мета та цілі курсу	<p>Мета курсу – сформувати навички глибокого аналізу та цілісного розуміння особистості у сучасному світі з позицій класичних та сучасних підходів до вивчення психології особистості.</p>
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гапон Н.П. Історіософські погляди Я. Яреми у праці “Українська духовність у її культурно-історичних виявах” Військового-наукового вісника. – Випуск 20. – Львів:АСВ, 2012. 2. Гапон Н.П. Категорія досвіду в модерній та постмодерній психологічній науці // Антропологічні проблеми людини: колективна монографія; за заг. ред. д-ра філос. наук, проф.Мельника В.П. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 3. Гнатенко П. І. Український національний характер. – К.: “ДОК-К”, 1997. – 116 с. 4. Головаха Е. И. Жизненная перспектива и ценностные ориентации личности // Психология личности в трудах отечественных психологов. – СПб.: Питер, 2000. – С. 256-269. 5. Головаха Е. И., Кроник А. А. Психологическое время личности. – К.: Наукова думка, 1984. – 208 с. 6. Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование. – СПб.: Питер, 2004. 7. Кемпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях. – М.,

1980.

8. Милграм С. Эксперимент в социальной психологии. – СПб.: Питер, 2000.
9. Мірчук І. Світогляд українського народу : спроба характеристики // Генеза. – № 2, 2002.– С.87-96.
10. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2009.
11. Полунін О. В. Переживання людиною плину часу: експериментальне дослідження: монографія. – К.: Гнозис, 2011. – 360 с.
12. Титаренко Т. М. Життєва криза очима психолога // Психологія життєвої кризи. – К.: Агропромвидав України, 1998. – С. 8-68.
13. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
14. Титаренко Т. М. Життєві завдання як нарративний спосіб структурування майбутнього // Вісн. Прикарпатського ун-ту. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2008. – С. 139–143. – (Філософ. і психол. науки. Спец. Випуск).
15. Титаренко Т. М. Сучасна психологія особистості. – К. : Марич, 2009. – 232 с.
16. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. - СПб: Питер, 2007. - 607 с.
17. Шлемкевич М. Загублена українська душа. – Мюнхен, 1996.
18. Янів В. Нариси з історії української етнопсихології. – К.: Знання, 2006. – 341 с.
19. Ярема Я. Українська духовність у її культурно-історичних виявах // Українська педагогічна думка Галичини в іменах. Львів: Вид. Центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – С.39-109.
20. Allport G. Personality: A psychological interpretation. – NY, 1937.
21. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5. – Washington, DC: American Psychiatric Association, 2013.
22. Bandura A. Social learning theory. – NJ: Prentice-Hall, 1977.
23. Block J. Personality as an affect-processing system: Toward an integrative theory. – NJ: Erlbaum, 2002.
24. Church A. T. Personality measurement in cross-cultural perspective // Journal of Personality, 2001. – Vol. 6. – P. 979-1006.
25. Cohen J., Cohen P. Applied multiple regression/correlation analysis for the behavioral sciences. – Hillsdale: L. Erlbaum, 1975.
26. Corr P. J., Matthews G. The Cambridge handbook of personality psychology. – Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
27. Friedman H. S., Rern M. L. Personality, well-being and health // Annual Review Psychology, 2014. – Vol. 65. – P. 719-742.
28. Gay P. Freud: A life for our time. – NY: Norton, 1988.
29. Gay P. The Freud reader. – NY: Norton, 1989.
30. Horney K. Neurosis and human growth. – NY: Norton, 1950.

31. Horney K. Self-analysis. – NY: Norton, 1942.
32. Howard S. Friedman, Miriam W. Schustack. Perspectives on Personality: Classic Theories and Modern Research. – Pearson, 2016. – 448 p.
33. Kenrick D., Funder D. Profiting from controversy: Lessons from the person-situation debate // American Psychologist. – 1988. – P. 23-34.
34. Keyes C., Haidt J. Flourishing: Positive psychology and the life well-lived. – Washington: APA, 2003.
35. Kurylo A. Intercultural communication: Representation and construction of culture. – Thousand Oaks: Sage, 2012.
36. Lyubomirsky S. The how of happiness: A scientific approach to getting the life you want. – NY: Penguin Press, 2008.
37. Maslow A. Motivation and personality. – NY: Harper, 1987.
38. Mischel W. Personality and Assessment. – NY: Wiley, 1968.
39. Norem J. The positive power of negative thinking: Using defensive pessimism to manage anxiety and perform at your peak. – NY: Basic Books, 2001.
40. Roberts B., Donnellan M., Hill P. Personality trait development in adulthood. // In I. B. Weiner (eds.) Handbook of psychology. – 2012. – P. 183-196.
41. Robinson M. D., Sedikides C. Traits and the self: Toward an integration // Cambridge handbook of personality psychology.– Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – P. 457-472.
42. Rosenthal R., Rosnow R. Essentials of behavioral research: Methods and data analysis. – NY: McGraw-Hill, 2007.
43. Ross L., Nisbett R. The person and the situation: Perspectives of social psychology. – NY: McGraw-Hill, 1991.
44. Rotter J. B. Social learning and clinical psychology. – NJ: Prentice-Hall, 1954.
45. Shaver P., Mikulincer M. Attachment theory and research: Resurrection of the psychodynamic approach to personality // Journal of Research in Personality, 2005. – Vol. 39. – P. 22-45.
46. Skinner B. F. The behavior of organisms: An experimental analysis. – NY: Macmillan, 1938.
47. Stolarski M., Fieulaine N., van Beek W. Time Perspective Theory: The Introduction // Time Perspective Theory; Review, Research and Application. – Springer International Publishing Switzerland, 2015. – P. 1-13.
48. Thorne A., Nam V. The storied construction of personality. Cognitive processes and models // Cambridge handbook of personality psychology.– Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – P. 491-505.
49. Triandis H. Culture and social behavior. – NY: McGraw-Hill, 1994.
50. Westen D. The scientific legacy of Sigmund Freud: Toward a psychodynamically informed psychological science // Psychological Bulletin, 1998. – Vol. 124. – P. 333-371.
51. Wiggins J. Personality and prediction: Principles of personality assessment. – Addison-Wesley, 1973.
52. Zimbardo P., Boyd J. The Time Paradox: The New Psychology of Time That Can Change Your Life. –

	NY.: Atria Books, 2009. – 400 p.
Тривалість курсу	180 год.
Обсяг курсу	96 годин аудиторних 3 них 64 години лекцій 32 години практичних занять 84 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>Знати:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) класичні і сучасні підходи до вивчення особистості, 2) методологію вивчення особистості, 3) психоаналітичні, гуманістичні, екзистенційні та поведінкові аспекти особистості, 4) біологічну і генетичну основу особистості, 5) сучасні підходи до вивчення свідомості і їх роль у розумінні сучасної особистості. <p>Вміти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) аналізувати особистість у сучасному світі з огляду різних підходів до вивчення особистості, 2) оцінювати рівень ментального і фізичного здоров'я особистості, та ні їх основі прогнозувати ефективність самоздійснення особистості, 3) аналізувати особистість крізь призму крос-культурного та еволюційного підходів, 4) аналізувати і прогнозувати рішення і поведінку особистості з огляду на її взаємодію із середовищем, 5) цілісно аналізувати і описувати особистість.
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)

Підсумковий контроль, форма	Екзамен
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з наступних дисциплін: “Загальна психологія”, “Соціальна психологія”, “Клінічна психологія”, “Психодіагностика”, “Анатомія і фізіологія нервової системи”.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм, ділові та рольові ігри), колаборативне навчання, дискусії.
Необхідні обладнання	Мультимедійний пристрій
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	10 балів – модульний контроль 1 (теми 1-8), 10 балів – модульний контроль 2 (теми 9-16), 10 балів – презентація-виступ на обрану тему, 20 балів – участь у дискусіях і груповій роботі впродовж семестру, 50 балів – екзамен.
Питання до заліку чи екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке особистість? 2. Проблеми на шляху вивчення особистості на сучасному етапі розвитку психології. 3. Переваги і недоліки узагальненої теорії на противагу різним підходам до вивчення особистості. 4. Поняття валідності і надійності психологічного методу. Проблема якості даних. 5. Етичні проблеми дослідження особистості. 6. Експериментальні та кореляційні дослідження у психології особистості. 7. Змінні експериментального дослідження. Маніпулятивні і неманіпулятивні незалежні змінні. 8. Нео-аналітичні і его-аспекти особистості. 9. Ідентифікація і вимірювання захисних механізмів. 10. Дослідження та інтерпретація сновидінь. 11. Дослідження гумору у психоаналізі. 12. Місце методу гіпнозу у дослідженні особистості. 13. Аналіз особистісних нарративів. Дослідження особистості за допомогою особистісних нарративів. 14. Психоаналітичні підходи до вивчення тривожності, агресії, прив'язаності.

15. Ключові елементи гуманістичного підходу: особистісна відповідальність, поняття “тут і тепер”, особистісний досвід, особистісний ріст.
16. Теорії мотивації у рамках гуманістичного підходу.
17. Холістичне розуміння особистості у гуманістичному підході.
18. Дослідження особистості в рамках гуманістичного підходу.
19. Сильні сторони і критика гуманістичних теорій.
20. Базові принципи умовних рефлексів: класичне обумовлення, оперантне обумовлення.
21. Теорії соціального навчіння.
22. Соціально-когнітивні теорії: реципрокний детермінізм, уява і саморегуляція, навчіння через спостереження.
23. Дослідження особистості у рамках поведінкового підходу: метод спостереження, самомоніторинг, експеримент.
24. Гендерні дослідження з позицій поведінкового підходу.
25. Дослідження агресії у рамках когнітивно-поведінкових теорій.
26. Факторний підхід до вивчення особистості.
27. “Велика п'ятірка”. Методологічні проблеми у теорії “Великої п'ятірки”.
28. Роль диспозиційних теорій особистості у сучасному світі.
29. Застосування теорії “Великої п'ятірки” у політичному маркетингу.
30. Етичні питання, пов'язані з теорією рис і її сучасним застосуванням.
31. Опитувальники на визначення базових рис особистості. Проблеми з самооцінковими методиками.
32. Протистояння рис особистості і ситуації: прогноз поведінки, сила ситуації, питання абсолютної і відносної стійкості поведінки.
33. Особистість у ситуації: стосунки, робота і бізнес.
34. Основи інтеракціоністського підходу до вивчення особистості.
35. Цінності особистості у конкретній ситуації.
36. Питання стабільності особистості: емпіричні докази і вивчення причин.
37. Поняття розвитку особистості.
38. Дослідження розвитку особистості: метод лонгітуду.
39. Біологічний і соціальний годинник: зміна життєвих цілей впродовж розвитку особистості.
40. Поняття особистісного наративу і його розвитку впродовж життєвого шляху особистості.
41. Зміна особистості впродовж життєвого шляху: причини і цілі.
42. Поняття життєвої кризи і виявлення її причин.
43. Роль психотерапії у зміні особистості: загальні і цільові інтервенції.
44. Вплив індивідуального і соціального досвіду на розвиток і зміну особистості.
45. Поняття особистісної ресурсності і її ролі на шляху до подолання перешкод.
46. Біохімічна основа особистості: нейротрансмітери і гормони.
47. Фізіологічні відмінності: чутливість нервової системи і активація поведінки.
48. Темперамент як біологічна основа особистості.
49. Темперамент дитини і шкільна успішність (зв'язок з моторними і когнітивними процесами).

50. Роль темпераменту у розвитку особистості у підлітково-юнацькому і дорослому віці.
51. Вимірювання біологічних основ особистості: дослідження електричної активності мозку.
52. Дослідження асиметрії головного мозку. Індивідуальні відмінності.
53. Риси “Великої п'ятірки” і індивідуальні відмінності нервової системи: причини і наслідки.
54. Питання спадковості особистісних рис.
55. Генетичні впливи чи впливи середовища: інтеракціоністський підхід.
56. Проблема інтерпретації досліджень генетичної основи особистості.
57. Роль молекулярної генетики та епігенетичних досліджень у вивченні особистості.
58. Майбутнє поведінкової генетики.
59. Питання спадковості екстра- та інтроверсії.
60. Екстраверсія і рівень збудження нервової системи.
61. Хто більш засливий: екстра- чи інтроверти?
62. Еволюційна теорія особистості: погляд крізь призму вибору партнера.
63. Обмеження еволюційного підходу до вивчення особистості.
64. Характерологічні відмінності свідомого і несвідомого мислення.
65. Оцінка ситуації: праймінг і хронічна доступність.
66. Індивідуальні відмінності емоційного досвіду особистості.
67. Роль психологічних досліджень щастя у розумінні особистості.
68. Трактування особистості крізь призму західної і східної наукової (філософської) думки.
69. Характеристики культури: поняття емічного та етичного, дозволеного і забороненого, ролі стосунків і досягнень, логіки і почуттів, честі і гідності у культурі.
70. Соціокультурний тип “Я-концепції”: колективізм та індивідуалізм.
71. Крос-культурні дослідження особистості: вивчення універсальних рис у різних культурах.
72. Дослідження цінностей конкретної культури.
73. Причини міжкультурних відмінностей.
74. Час і простір як характерологічні риси культури.
75. Природний час і годинниковий час: відмінності і їх вплив на особистість.
76. Роль біологічних циркадних ритмів у функціонуванні особистості.
77. Проблема синхронізації циркадних ритмів із вимогами соціальної культури, її наслідки для продуктивності і психологічного благополуччя особистості.
78. Поняття колового і лінійного часу. Відмінності у психічних процесах в залежності від часу культури.
79. Поняття точності і темпу культури, країни, міста.
80. Взаємозв'язок часових і просторових координат культури у свідомості особистості.
81. Поняття часової перспективи особистості.
82. Крос-культурні дослідження часової перспективи особистості.
83. Особистість і ментальне здоров'я: розлади особистості.
84. Визначення і класифікація розладів особистості: DSM-5.

	<p>85. Поняття психічного здоров'я особистості.</p> <p>86. Що таке психічне здоров'я організації, на що воно впливає і як його забезпечити.</p> <p>87. Особистість і фізичне здоров'я.</p> <p>88. Емоційність і риси особистості, їх роль у фізичному здоров'ї.</p> <p>89. Взаємозв'язок ментального і фізичного здоров'я особистості.</p> <p>90. Визначення „Self” крізь призму різних теорій особистості.</p> <p>91. Цілі і зміст особистісного „Self”.</p> <p>92. Декларативне „Self”: самооцінка, самоефективність, “я-схема”.</p> <p>93. Процесуальне „Self”: стосунки та імпліцитні “я”.</p> <p>94. Що таке справжнє “я” і скільки їх є в одній особистості?</p> <p>95. Сприйняття себе як часо-просторова характеристика свідомості.</p> <p>96. Сприйняття часу і простору як характеристика свідомості.</p> <p>97. Зміна сприймання часу і простору у змінених станах свідомості.</p> <p>98. Фізіологічна основа свідомості.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 тиждень, 4 год	<p>Тема 1. Проблема дослідження особистості у сучасній науці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема визначення особистості. 2. Цілі психології особистості на сучасному етапі розвитку науки. 3. Теорії особистості: конкуруючі чи доповнюючі? 4. Різні підходи до вивчення особистості на противагу одній великій теорії. <p>Аналізується місце психології особистості у системі психологічних знань, унікальність психології особистості у її можливості цілісно описати, зрозуміти і пояснити особистість.</p>	Лекція	Презентація	13, 15, 16, 20	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	1 тиждень
1 тиждень, 2 год	<p>Тема 1. Проблема дослідження особистості у сучасній науці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке особистість? 2. Проблеми на шляху вивчення особистості на сучасному етапі розвитку психології. 3. Переваги і недоліки узагальненої теорії на противагу різним підходам до вивчення особистості. 	Дискусія, групова робота				
2 тиждень, 4 год	<p>Тема 2. Методи дослідження особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливість методу у психологічному дослідженні. 2. Поняття валідності і надійності психологічного методу. 3. Проблема якості даних. 4. Етичні проблеми дослідження 	Лекція	Презентація	6, 7, 8, 10, 25, 38, 42, 51	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	2 тиждень

	<p>особистості.</p> <p>5. Експериментальні та кореляційні дослідження у психології особистості.</p> <p>6. Змінні експериментального дослідження. Маніпулятивні і неманіпулятивні незалежні змінні.</p> <p>7. Проблема реплікації психологічних досліджень.</p> <p>8. Статистичний аналіз даних. Психологічна інтерпретація статистичних показників.</p> <p>Розглядається методологія дослідження особистості, особливості збору і аналізу даних, підбору методів для реалізації поставлених дослідницьких цілей, якості аналізу і інтерпретації даних.</p>					
2 тиждень, 2 год	<p>Тема 2. Методи дослідження особистості.</p> <p>1. Як досліджується і оцінюється особистість?</p> <p>2. Дизайн психологічного дослідження особистості.</p> <p>3. Аналіз одиничних випадків у психології особистості (case-study method). Обмеження і переваги методу.</p>	Дискусія, групова робота				
3 тиждень, 4 год	<p>Тема 3. Психоаналітичні аспекти особистості.</p> <p>1. Огляд класичних теорій психоаналізу.</p> <p>2. Нео-аналітичні і еґо-аспекти особистості.</p> <p>3. Психоаналітичні дослідження з використанням проєктивних методів.</p> <p>4. Ідентифікація і вимірювання захисних механізмів.</p> <p>5. Дослідження та інтерпретація сновидінь.</p> <p>6. Дослідження гумору у психоаналізі.</p> <p>7. Місце методу гіпнозу у дослідженні особистості.</p>	Лекція	Презентація	16, 28, 29, 30, 31, 32, 50	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	3 тиждень

	<p>8. Аналіз особистісних наративів. Дослідження особистості за допомогою особистісних наративів.</p> <p>9. Психоаналітичні підходи до вивчення тривожності, агресії, прив'язаності.</p> <p>10. Сильні сторони і критика психоаналізу.</p> <p>Аналізується місце психоаналітичних теорій у сучасній психології, методологія класичних теорій психоаналізу, доречність використання психоаналітичних положень для опису сучасної особистості.</p>					
3 тиждень, 2 год	<p>Тема 3. Психоаналітичні аспекти особистості.</p> <p>1. Сильні сторони і критика класичного психоаналізу.</p> <p>2. Забезпечення валідності і надійності дослідження захисних механізмів і сновидінь.</p> <p>3. Місце дослідження гумору у розумінні особистості.</p>	Дискусія, групова робота				
4 тиждень, 4 год	<p>Тема 4. Погляд на особистість крізь призму гуманістичних теорій.</p> <p>1. Витоки гуманістичної психології.</p> <p>2. Ключові елементи гуманістичного підходу: особистісна відповідальність, поняття “тут і тепер”, особистісний досвід, особистісний ріст.</p> <p>3. Теорії мотивації у рамках гуманістичного підходу.</p> <p>4. Практичне застосування положень гуманістичної психології.</p> <p>5. Холістичне розуміння особистості у гуманістичному підході.</p> <p>6. Дослідження особистості в рамках гуманістичного підходу.</p> <p>7. Сильні сторони і критика гуманістичних теорій.</p> <p>В темі розглядається місце гуманістичних теорій у вивченні сучасної особистості,</p>	Лекція	Презентація	15, 16, 26, 32, 37	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	4 тиждень

	аналізуються методи дослідження особистості з позицій гуманістичного підходу.					
4 тиждень, 2 год	<p>Тема 4. Погляд на особистість крізь призму гуманістичних теорій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз методів дослідження особистості в рамках гуманістичного підходу. 2. Аналіз можливості цілісного опису особистості з позицій гуманістичної психології. 3. Переваги і недоліки гуманістичних теорій особистості. 4. Місце гуманістичних теорій на сучасному етапі дослідження особистості. 	Дискусія, групова робота				
5 тиждень, 4 год	<p>Тема 5. Поведінковий підхід: теорія, застосування і оцінка.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи біхевіоризму. 2. Базові принципи умовних рефлексів: класичне обумовлення, оперантне обумовлення. 3. Теорії соціального наочіння. 4. Соціально-когнітивні теорії: реципроний детермінізм, уява і саморегуляція, наочіння через спостереження. 5. Дослідження особистості у рамках поведінкового підходу: метод спостереження, самомоніторинг, експеримент. 6. Гендерні дослідження з позицій поведінкового підходу. 7. Дослідження агресії у рамках когнітивно-поведінкових теорій. 8. Сильні сторони і критика поведінкового підходу до вивчення особистості. <p>Тема присвячена детальному аналізу методології дослідження особистості в рамках поведінкового підходу, аналізуються переваги і обмеження вивчення особистості</p>	Лекція	Презентація	16, 22, 26, 44, 46	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	5 тиждень

	з точки зору біхевіоризму, проводиться порівняльний аналіз методології біхевіоризму з психоаналітичними і гуманістичними напрямками.					
5 тиждень, 2 год	<p>Тема 5. Поведінковий підхід: теорія, застосування і оцінка.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення біхевіоризму. Новий підхід до вивчення особистості. 2. Аналіз експериментального методу у поведінковому підході. 3. Повнота вивчення особистості чи точність вивчення: що краще? 4. Переваги і недоліки поведінкового підходу до вивчення особистості. 5. Застосування біхевіористичних методів до вивчення сучасної особистості. 	Дискусія, групова робота				
6 тиждень, 4 год	<p>Тема 6. У пошуках структури особистості: диспозиційний підхід.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляд диспозиційних теорій особистості. 2. Факторний підхід до вивчення особистості. 3. “Велика п'ятірка”. Методологічні проблеми у теорії “Великої п'ятірки”. 4. Роль диспозиційних теорій особистості у сучасному світі. 5. Застосування теорії “Великої п'ятірки” у політичному маркетингу. 6. Етичні питання, пов'язані з теорією рис і її сучасним застосуванням. 7. Опитувальники на визначення базових рис особистості. Проблеми з самооцінковими методиками. 8. Сильні сторони і критика поведінкового підходу до вивчення особистості. <p>Диспозиційна теорія особистості аналізується з точки зору її методологічної</p>	Лекція	Презентація	16, 20, 26, 32, 33, 40	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	6 тиждень

	побудови та сучасного застосування у політичному маркетингу. Розглядаються сильні і слабкі сторони теорії рис. Піднімаються питання етичності застосування диспозиційних теорій у політичних і маркетингових цілях.					
6 тиждень, 2 год	Тема 6. У пошуках структури особистості: диспозиційний підхід. 1. Методологічна основа диспозиційних теорій. 2. Питання оптимальної кількості рис для опису особистості. 3. Сучасні застосування теорії рис. 4. Етичні проблеми застосування теорії рис.	Дискусія, групова робота				
7 тиждень, 4 год	Тема 7. Особистість і ситуація: інтеракціоністські аспекти особистості. 1. Диспозиційний підхід не пояснює особистість? Вплив ситуації на рішення і поведінку. 2. Протистояння рис особистості і ситуації: прогноз поведінки, сила ситуації, питання абсолютної і відносної стійкості поведінки. 3. Особистість у ситуації: стосунки, робота і бізнес. 4. Основи інтеракціоністського підходу до вивчення особистості. 5. Цінності особистості у конкретній ситуації. 6. Розбір Стенфордського тюремного експерименту: протистояння рис і ситуації. 7. Усі люди різні: переваги і недоліки інтеракціоністського підходу до вивчення особистості. Тема розкриває особливості взаємодії особистості і ситуації, впливу характеристик ситуації на індивідуальні рішення і поведінку. Аналізується багатомірність прогнозування поведінки особистості. Обговорюються методологічні	Лекція	Презентація	26, 32, 33, 38, 43	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	7 тиждень

	проблеми інтеракціоністського підходу до вивчення особистості.					
7 тиждень, 2 год	<p>Тема 7. Особистість і ситуація: інтеракціоністські аспекти особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія особистості і ситуації: чому поведінка людей відрізняється? 2. Аналіз Стенфордського тюремного експерименту з позицій інтеракціоністського підходу. 3. Методологічні проблеми інтеракціоністського підходу до вивчення особистості. 	Дискусія, групова робота				
8 тиждень, 4 год	<p>Тема 8. Стійкість, розвиток і зміна особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Питання стабільності особистості: емпіричні докази і вивчення причин. 2. Поняття розвитку особистості. 3. Дослідження розвитку особистості: метод лонгітуду. 4. Біологічний і соціальний годинник: зміна життєвих цілей впродовж розвитку особистості. 5. Поняття особистісного наративу і його розвитку впродовж життєвого шляху особистості. 6. Зміна особистості впродовж життєвого шляху: причини і цілі. 7. Поняття життєвої кризи і виявлення її причин. 8. Роль психотерапії у зміні особистості: загальні і цільові інтервенції. 9. Вплив індивідуального і соціального досвіду на розвиток і зміну особистості. 10. Поняття особистісної ресурсності і її ролі на шляху до подолання перешкод. <p>Розглядається питання стабільності особистості впродовж її життєвого шляху.</p>	Лекція	Презентація	2, 12, 13, 14, 15, 48	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	8 тиждень

	Аналізуються причини стабільності і розвитку особистості, роль індивідуального і соціального життєвого досвіду у розвитку і зміні особистісного нарративу.					
8 тиждень, 2 год	<p>Тема 8. Стійкість, розвиток і зміна особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори стабільності і зміни особистості впродовж життєвого шляху. 2. Побудова особистісного нарративу: розвиток і становлення ідентичності впродовж життєвого шляху особистості. 3. Причини виникнення життєвих криз. 4. Роль практичної психології у розвитку і зміні особистості. 5. Джерела особистісної ресурсності. 	Дискусія, групова робота				
9 тиждень, 4 год	<p>Тема 9. Біологічні аспекти особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біохімічна основа особистості: нейротрансмітери і гормони. 2. Фізіологічні відмінності: чутливість нервової системи і активація поведінки. 3. Темперамент як біологічна основа особистості. 4. Темперамент дитини і шкільна успішність (зв'язок з моторними і когнітивними процесами). 5. Роль темпераменту у розвитку особистості у підлітково-юнацькому і дорослому віці. 6. Вимірювання біологічних основ особистості: дослідження електричної активності мозку. 7. Дослідження асиметрії головного мозку. Індивідуальні відмінності. 8. Риси “Великої п'ятірки” і індивідуальні відмінності нервової системи: причини і наслідки. <p>Тема зосереджується на аналізі біологічної основи особистості, ролі нервової системи і</p>	Лекція	Презентація	15, 16, 20, 26, 32	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	9 тиждень

	формуванні особистісних рис і поведінкових проявах. Розглядаються індивідуальні відмінності в анатомії нервової системи і їх відображення у структурі особистості.					
9 тиждень, 2 год	Тема 9. Біологічні аспекти особистості. 1. Анатомічна і фізіологічна основа особистості: структури нервової системи, що пов'язані із рисами особистості. 2. Сучасне розуміння темпераменту особистості. 3. Емпіричні дослідження біологічної основи особистості.	Дискусія, групова робота				
10 тиждень, 4 год	Тема 10. Проблема спадковості особистості: поведінкова генетика і еволюційна психологія. 1. Питання спадковості особистісних рис. 2. Генетичні впливи чи впливи середовища: інтеракціоністський підхід. 3. Проблема інтерпретації досліджень генетичної основи особистості. 4. Роль молекулярної генетики та епігенетичних досліджень у вивченні особистості. 5. Майбутнє поведінкової генетики. 6. Питання спадковості екстра- та інтроверсії. 7. Екстраверсія і рівень збудження нервової системи. 8. Хто більш засливий: екстра- чи інтроверти? 9. Еволюційна теорія особистості: погляд крізь призму вибору партнера. 10. Що чоловіки шукають у жінках і що жінки шукають у чоловіках? 11. Обмеження еволюційного підходу до вивчення особистості. Вивчається роль генетичних факторів і	Лекція	Презентація	15, 16, 26, 32, 33	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	10 тиждень

	вплив середовища у розвитку і формуванні особистості. Розглядається генетична основа особистісних рис. Аналізується методологія еволюційного підходу до вивчення особистості.					
10 тиждень, 2 год	Тема 10. Проблема спадковості особистості: поведінкова генетика і еволюційна психологія. 1. Генетичні фактори і впливи середовища: як відрізнити і відокремити одні від інших? 2. Роль генетичних досліджень у вивченні особистості. 3. Розуміння особистості крізь призму еволюційного підходу.	Дискусія, групова робота				
11 тиждень, 4 год	Тема 11. Місце психічних процесів у розумінні особистості: мислення, оцінка ситуації, мотивація, емоції. 1. Історія дослідження психічних процесів особистості. 2. Мислення: усвідомлення ситуації і себе в ній. 3. Характерологічні відмінності свідомого і несвідомого мислення. 4. Оцінка ситуації: праймінг і хронічна доступність. 5. Чому ми боїмося бути відкинутими? 6. Агресія і мехізми психологічного захисту. 7. Мотивація особистості: цілі і стратегії їх досягнення. 8. Індивідуальні відмінності емоційного досвіду особистості. 9. Роль психологічних досліджень щастя у розумінні особистості. У темі аналізуються індивідуальні відмінності мислення, оцінки, митивації і почувань особистості. Розглядається роль індивідуального і соціального досвіду у перебігу психічних процесів особистості. Аналізується категорія щастя крізь призму	Лекція	Презентація	15, 23, 26, 32, 39	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	11 тиждень

	особистісного підходу.					
11 тиждень, 2 год	<p>Тема 11. Місце психічних процесів у розумінні особистості: сприймання, мислення, мотивація, емоції.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особистість як “дієслово”: мислити, сприймати, оцінювати, почувати. 2. Індивідуальні відмінності психічних процесів особистості. 3. Якою є щаслива особистість? 	Дискусія, групова робота				
12 тиждень, 4 год	<p>Тема 12. Крос-культурний підхід до вивчення особистості.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливість крос-культурних досліджень у розумінні особистості. 2. Трагування особистості крізь призму західної і східної наукової (філософської) думки. 3. Характеристики культури: поняття емічного та етичного, дозволеного і забороненого, ролі стосунків і досягнень, логіки і почуттів, честі і гідності у культурі. 4. Соціокультурний тип “Я-концепції”: колективізм та індивідуалізм. 5. Крос-культурні дослідження особистості: вивчення універсальних рис у різних культурах. 6. Дослідження цінностей конкретної культури. 7. Причини міжкультурних відмінностей. 8. Виклики і майбутні напрямки крос-культурних досліджень особистості. <p>Тема присвячена погляду на особистість крізь призму крос-культурного підходу. Аналізуються характерологічні відмінності різних культур та їх причини. Окреслюються напрямки майбутніх крос-культурних досліджень особистості.</p>	Лекція	Презентація	1, 3, 9, 17, 18, 19, 24, 35, 49	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	12 тиждень
12 тиждень, 2 год	<p>Тема 12. Крос-культурний підхід до вивчення особистості.</p>	Дискусія, групова робота				

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характерологічні риси конкретної культури. 2. Проаналізувати і описати українську культуру і особистість, що у ній формується. Провести порівняльний аналіз з іншою слов'янською культурою. 3. Розробити план власного крос-культурного дослідження. 					
13 тиждень, 4 год	<p>Тема 13. Часо-просторові координати культури і їх вплив на особистість.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Час і простір як характерологічні риси культури. 2. Природний час і годинниковий час: відмінності і їх вплив на особистість. 3. Роль біологічних циркадних ритмів у функціонуванні особистості. 4. Проблема синхронізації циркадних ритмів із вимогами соціальної культури, її наслідки для продуктивності і психологічного благополуччя особистості. 5. Поняття колового і лінійного часу. Відмінності у психічних процесах в залежності від часу культури. 6. Поняття точності і темпу культури, країни, міста. 7. Взаємозв'язок часових і просторових координат культури у свідомості особистості. 8. Поняття часової перспективи особистості. 9. Крос-культурні дослідження часової перспективи особистості. 10. Майбутні перспективи досліджень часо-просторових характеристик культури і їх впливу на особистість. <p>У темі аналізуються часо-просторові характеристики культури і їх вплив на розвиток і формування особистості, перебіг її психічних процесів. Розглядаються</p>	Лекція	Презентація	4, 5, 11, 24, 35, 47, 49, 52	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	13 тиждень

	особливості міжкультурної взаємодії і комунікації в залежності від часо-просторових аспектів культури, до якої належить особистість.					
13 тиждень, 2 год	<p>Тема 13. Часо-просторові координати культури і їх вплив на особистість.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини міжособистісних конфліктів з точки зору часо-просторових характеристик культури, до якої належить особистість. 2. Описати українську культуру в її часо-просторових координатах. 3. Витоки часо-просторових характеристик конкретної культури. 	Дискусія, групова робота				
14 тиждень, 4 год	<p>Тема 14. Особистість, ментальне і фізичне здоров'я у сучасному світі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особистість і ментальне здоров'я: розлади особистості. 2. Визначення і класифікація розладів особистості: DSM-5. 3. Поняття психічного здоров'я особистості. 4. Що таке психічне здоров'я організації, на що воно впливає і як його забезпечити. 5. Особистість і фізичне здоров'я. 6. Емоційність і риси особистості, їх роль у фізичному здоров'ї. 7. Взаємозв'язок ментального і фізичного здоров'я особистості. 8. Що таке здорова особистість? 9. Виклики сучасного світу: що загрожує нашому ментальному і фізичному здоров'ю? <p>Тема висвітлює основні підходи до вивчення ментального і фізичного здоров'я особистості, а також психічного здоров'я організації. Дається визначення здорової особистості. Аналізуються способи забезпечення ментального і фізичного здоров'я особистості.</p>	Лекція	Презентація	12, 13, 14, 15, 21, 27, 34, 36, 39	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	14 тиждень

14 тиждень, 2 год	Тема 14. Особистість, ментальне і фізичне здоров'я у сучасному світі. <ol style="list-style-type: none"> 1. Загрози ментальному і фізичному здоров'ю особистості у сучасному світі. 2. Зріз ментального і фізичного здоров'я особистості на різних етапах філогенезу. 3. Сучасні дослідження ментального здоров'я особистості. 4. Сучасні дослідження психічного здоров'я організації. 	Дискусія, групова робота				
15 тиждень, 4 год	Тема 15. „Self”: що ми про себе знаємо? Сучасні підходи до вивчення свідомості. <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення „Self” крізь призму різних теорій особистості. 2. Цілі і зміст особистісного „Self”. 3. Декларативне „Self”: самооцінка, самоефективність, “я-схема”. 4. Процесуальне „Self”: стосунки та імпліцитні “я”. 5. Що таке справжнє “я” і скільки їх є в одній особистості? 6. Сприйняття себе як часо-просторова характеристика свідомості. 7. Сприйняття часу і простору як характеристика свідомості. 8. Зміна сприймання часу і простору у змінених станах свідомості. 9. Фізіологічна основа свідомості. 10. Що не є свідомістю? 11. Сучасні дослідження свідомості. <p>У темі аналізуються сучасні погляди на свідомість, їх емпіричне підґрунтя. Розглядаються різні підходи до опису свідомості. Аналізується поняття „Self”, його ролі у структурі і функціонуванні особистості.</p>	Лекція	Презентація	11, 15, 26, 41	Підготовка до дискусій по темі (опрацювання літератури), 5,25 год	15 тиждень
15 тиждень, 2 год	Тема 15. „Self”: що ми про себе знаємо? Сучасні підходи до вивчення свідомості. <ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомія свідомості. 	Дискусія, групова робота				

	<p>2. Часо-просторові характеристики свідомості.</p> <p>3. Місце „Self” у структурі особистості.</p>					
16 тиждень, 4 год	<p>Тема 16. Як цілісно описати особистість?</p> <p>1. Який підхід є найкращим? Порівняльний аналіз різних підходів до вивчення особистості.</p> <p>2. Підсумки: методологія вивчення особистості, крос-культурні дослідження особистості, біологічна основа особистості, витоки свідомості, свобода волі і відповідальність, психологічна природа щастя, зміна поведінки і особистості, ментальне і фізичне здоров'я особистості.</p> <p>3. Виклики, що стоять перед особистістю у сучасному світі.</p> <p>4. Аплікативність знань із психології особистості для її розуміння у сучасному світі.</p> <p>5. Науковий статус психології особистості.</p> <p>Тема присвячена підведенню підсумків курсу. Дається цілісна характеристика особистості у сучасному світі. Окреслюється місце психології особистості у науковому полі психології.</p>	Лекція	Презентація	15, 16, 26, 42, 45	Підготовка цілісного опису відомої особистості, 5,25 год	16 тиждень
16 тиждень, 2 год	<p>Тема 16. Як цілісно описати особистість?</p> <p>1. Розробити критерії опису особистості.</p> <p>2. Розробити план цілісного дослідження особистості, охарактеризувати його обмеження і сильні сторони.</p>	Дискусія, групова робота				